

Finanspolicy

Bjurholms kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
1 INLEDNING	1
1.1 Finanspolicyns syfte och omfattning	1
1.2 Uppdatering av finanspolicyn	1
1.3 Övergripande mål för finansverksamheten	1
1.4 Organisation av finansförvaltningen	2
1.4.1 Fördelning av ansvar och befogenheter	2
1.4.1.1 Övergripande	2
1.4.1.2 Extern förvaltning av kommunens medel	3
1.4.1.3 Förvaltning av andra organisationers medel	3
2 LIKVIDITETSFÖRVALTNING	3
3 RISKER	4
4 TILLGÅNGAR	5
4.1 Allmänt	5
4.2 Kortfristig utlåning	5
4.3 Långfristig utlåning	5
4.4 Särskilda riktlinjer för placeringar som avser långfristiga ändamål	5
4.5 Extern förvaltning av kommunens medel	6
5 SKULDER	6
5.1 Allmänt	6
5.2 Kortfristig upplåning	6
5.3 Långfristig upplåning	7
5.4 Finansiell leasing	7
6 DERIVATINSTRUMENT – FÖRSÄKRINGS- INSTRUMENT	7
7 BORGEN OCH GARANTIER	7
8 STYRNING OCH RAPPORTERING	8
8.1 Styrning	8
8.2 Kontroll, rapportering och uppföljning	8
8.2.1 Kontroll	8
8.2.2 Rapportering	9
8.2.3 Uppföljning	9
9 KOMMUNSTYRELSENS KOMPLETTERANDE ANVISNINGAR	9
10 ÖVERGÅNGSREGLER	9

1 INLEDNING

Sid.1

1.1 Finanspolicyns syfte och omfattning

Finanspolicyn syftar till att i ett sammanhang lägga fast mål och riktlinjer för kommunen inom följande finansiella områden:

- beslutanderätt, organisation.
- likviditetsplanering.
- placering.
- utlåning.
- upplåning och leasing.
- försäkringsinstrument.
- borgen och garantier.
- styrning och rapportering.

Policyn inkluderar de föreskrifter för kommunens medelsförvaltning som kommunfullmäktige skall fastställa enligt 8 kap 3 § kommunallagen, inklusive 3 a § vilken avser pensionsmedel.

I enlighet med kommunfullmäktiges delegation skall kommunstyrelsen fastställa en särskild delegationsordning som utvisar vilka personer som inom det finansiella området har rätt att ingå och påteckna avtal mm. för kommunens räkning.

I kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut fastläggs resultat-, finansierings- och balansbudgets, olika kompletterande riktlinjer, beloppsgränser, anslagspreciseringar mm.

Den finansiella verksamheten skall anpassas efter de beslut som fattats i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen fastställer de närmare riktlinjerna för den finansiella verksamheten.

1.2 Uppdatering av finanspolicyn

Denna finanspolicy skall vid behov omprövas av kommunfullmäktige. Om förutsättningar i kommunen eller omvärlden förändras på ett sätt som motiverar ändringar i policyns riktlinjer skall ekonomikontoret föreslå uppdatering av finanspolicyn.

1.3 Övergripande mål för finansverksamheten

Inom ramen för kommunallagens bestämmelser och denna policy skall på lång sikt kommunens upplåning ske till så låg kostnad som möjligt och de egna medlen placeras så att god avkastning erhålls.

Kommunens finansverksamhet skall drivas så att den medverkar till att säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt.

Finansverksamheten skall genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Finansverksamheten skall medverka till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunen blir effektiv.

Med beaktande av de riskbegränsningar som anges i finanspolicyn är målsättningen att uppnå bästa möjliga finansnetto för kommunen.

1.4 Organisation av finansförvaltningen

1.4.1 Fördelning av ansvar och befogenheter

1.4.1.1 Övergripande

För kommunen skall följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla för den finansiella verksamheten:

Kommunfullmäktige: Beslutar om övergripande riktlinjer och policy för kommunen. Beslutar om ramar för upp- och utlåning, borgen samt övriga finansiella mål.

Kommunstyrelsen: Ansvarar för kommunens medelsförvaltning. Verkställer kommunfullmäktiges beslut. Inom ramen för fullmäktiges delegation, enligt separat dokument, beslutar styrelsen om upplåning, placering av kommunens medel, utlåning och externa förvaltningsuppdrag, borgen samt förvaltning av andra organisationers medel.

Ekonomerna: Ansvarar under kommunstyrelsen för genomförandet av den finansiella verksamheten på de sätt och inom de ramar som kommunstyrelsen beslutar.

Ekonomerna skall

- ha det övergripande ansvaret för kommunens finansiella verksamhet såsom upplåning, utlåning, penningplacering, likvidhantering, borgens- och ansvarsförbindelser.
- genom kontinuerlig och aktiv medelshantering minska kapitalbindningen och åstadkomma lägre finansieringskostnader och därmed bidra till ett förbättrat finansnetto i kommunen.
- ansvara för att finanspolicyn är uppdaterad.
- ansvara för att finanspolicyn följs.
- bevaka och kontrollera interna och externa risker.
- operativt utföra de lånebeslut som finns.
- lämna kommunstyrelsen rapporter om den finansiella utvecklingen och ställningen, om fattade finansiella beslut grundade på delegation samt i övrigt hos styrelsen initiera frågor inom det finansiella området.

Ekonomifunktionen: Svarar enligt kommunstyrelsens uppdrag för

- administrationen av löpande finansierings- och placeringsavslut.
- bokföringen och penningtransaktionerna.
- betalningssystemet samt administration.
- placering av kommunens likviditet.
- underlag för budgetering av låneverksamheten liksom årsredovisningsunderlag för lån, borgen och andra ansvarsförbindelser.

De kommunala förvaltningarna: Följer i sin verksamhet reglerna i den finansiella policyn, reglementen och delegationsbeslut.

1.4.1.2 Extern förvaltning av kommunens medel

I de fall extern förvaltning förekommer, skall skriftligt avtal upprättas mellan kommunen och den externa förvaltaren. Avtalen skall utformas så att den externa förvaltarens uppdrag inte strider mot kommunens finanspolicy. Extern förvaltning skall godkännas av kommunstyrelsen.

1.4.1.3 Förvaltning av andra organisationers medel

Vid förvaltning av annan organisations medel (t ex donationsmedel) skall skriftligt avtal om förvaltningen upprättas. Kommunen får inte åta sig förvaltningsuppdrag som innebär att risktagandet eller utfästelsen går utöver kommunens finanspolicy. Förvaltning av andra organisationers medel skall godkännas av kommunstyrelsen.

2 LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Kommunstyrelsen beslutar om riktlinjer för likviditetsplaneringen i kommunen.

Likviditetsplaneringen skall

- ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt.
- utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

Ekonomikontoret skall tillse att det i kommunen finns en tillfredsställande betalningsberedskap, vilken skall uppnås genom egen likviditet, avtalade kreditlöften samt bemyndigande om upptagande av kortfristiga krediter.

Betalningsberedskapen är beroende av tillgången på likvida medel, d v s kontanter eller sådana tillgångar som snabbt kan omsättas i kontanter. Inom ramen för likviditetsförvaltningen skall bundna placeringar överstigande ett år inte ske.

Kommunstyrelsen beslutar vilken ram som skall gälla för kreditlöften.

Kommunfullmäktige beslutar årligen i samband med budgeten om vilken ram som skall gälla för kortfristig upplåning.

Kommunen kan avsätta medel för pensionsutbetalningar eller andra framtida investeringsändamål. Kommunfullmäktige beslutar årligen i samband med budgeten om hur stor del av likviditeten som skall avsättas för framtida ändamål.

3 RISKER

All form av ekonomisk verksamhet innebär alltid ett visst mått av finansiellt risktagande. En passiv finansförvaltning innebär att inga åtgärder vidtas för att minimera eller parera risker. Genom en aktiv finansförvaltning skapas möjligheter till ett rationellt hanterande av risker med beaktande av den kostnad som det medför att minska eller eliminera risker.

Några av de risker som kan identifieras är:

- *valutarisk* - värdet förändring av en valuta i förhållande till andra valutor. Kommunen skall inte ta några valutarisker vid placering av likviditeten. Endast placeringar i svensk valuta får förekomma. Kommunen skall inte ta några valutarisker vid nyupplåning. Om upplåning sker i utländsk valuta skall valutarisken omedelbart försäkras bort.
- *ränterisk* – värdet förändring på en räntebärande position som följd av ändrade marknadsräntor. Ränte- och kursriskerna begränsas dels genom begränsningar av vilka instrument som är tillåtna dels genom begränsning av bindningstider.
- *kreditrisk* - motpartsrisk – risken att en motpart inte fullgör sina förpliktelser. Motpartsrisken begränsas genom att godkända motparter för affärer fastställs.
- *likviditetsrisk* – risken att en placering inte kan omsättas i likvida medel utan påtaglig kostnadsökning. Likviditetsriskerna begränsas genom likviditetsplanering och val av placeringsformer/värdepapper som vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Löptiden på placerade medel skall anpassas till framtida behov av betalningsmedel på kort och medellång sikt i enlighet med likviditetsplanen.
- *finansieringsrisk* – risken att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning.

En del av dessa risker kan begränsas genom att använda derivatinstrument. Dessa instrument får endast användas för att skydda en reell underliggande placering/upplåning.

4 TILLGÅNGAR

4.1 Allmänt

Kravet på god säkerhet i kommunens medelsplacering innebär bl. a. att kredit-, ränte- och likviditetsrisker skall undvikas eller minimeras.

Vid placering av kommunens medel skall därför sådana former väljas att kravet på lågt risktagande tillgodoses och att – med beaktande av detta – bästa möjliga förräntning eftersträvas.

Vid placering av medel skall minst tre banker/finansinstitut tillfrågas om placeringsvillkor innan placering verkställs.

Utlåning får ske till företag, organisationer, stiftelser mm. där kommunen är ägare eller har ett rättsligt bestämmande inflytande.

4.2 Kortfristig utlåning

Kortfristig utlåning d.v.s. placering av överskottslikviditet eller vidareutlåning av kortfristig upplåning, skall ske med beaktande av kravet på godtagbar kreditrisk och med hänsynstagande till övriga risker och likviditetsaspekter av sådana placeringar. Högsta möjliga avkastning skall eftersträvas inom ramen för finanspolicyens riskbegränsningar.

Kommunens externa kortfristiga placeringar skall hanteras av ekonomikontoret.

Värdepapper skall förvaras hos bank eller hållas i eget förvar.

4.3 Långfristig utlåning

Långfristig utlåning får ske inom av kommunfullmäktige fastställda ramar på det sätt som kommunstyrelsen beslutar.

Beslut om förtidsinlösen, återköp av utestående obligationer och eventuell ränteriskhantering skall fattas av ekonomen.

Upplåning och placering som teknik för minimering av ränte- och finansieringsrisk får dock genomföras under förutsättning att kostnad och intäkt har säkrats vid affärsavslut samt att finanspolicyens regler i övrigt följs.

4.4 Särskilda riktlinjer för placeringar som avser långfristiga ändamål

Kommunfullmäktige kan fastställa att viss del av likviditeten skall användas för långfristiga ändamål t ex för framtida pensionsutbetalningar och därför skall placeras enligt andra regler än vad som gäller för likvida medel enligt ovan.

Placering av pensionsmedel i en särskild s.k. pensionsportfölj delegeras till kommunstyrelsen att fatta beslut om.

Medel avsatta för framtida pensionsutbetalningar genom s.k. återlån skall marknadsmässigt i pensionsportföljen betraktas som räntebärande värdepapper. Avkastningen på återlånade medel beräknas kalkylmässigt och skall på ett tydligt sätt kunna jämföras med externt erhållen avkastning.

4.5 Extern förvaltning av kommunens medel

Om kommunala medel skall förvaltas av extern förvaltare skall särskilda avtal upprättas mellan kommunen och den externa förvaltaren. Av avtalet skall framgå att kommunens medel skall förvaltas i enlighet med den finanspolicy kommunfullmäktige har beslutat. Av avtalet skall också framgå att likvida medel skall behandlas som klientmedel för att kommunen inte skall ta någon kreditrisk.

5 SKULDER

5.1 Allmänt

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar eller för att trygga kommunens kortfristiga betalningsberedskap. Vid upplåning och skuldförvaltning skall kravet på låg risk beaktas och lägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas vid den valda risknivån.

Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig för senare finansiering.

Nya former av upplåning prövas i kommunstyrelsen före användning.

För att uppnå låga finansieringskostnader måste konkurrensen i upplåningen upprätthållas. Vid upphandling bör förfrågan ske hos minst tre kreditinstitut. Undantag får göras vid befarade stora ränterörelser.

5.2 Kortfristig upplåning

Kommunens kortfristiga upplåning, vilket innebär upplåning med en löptid inte överstigande ett år skall handläggas av ekonomikontoret. Upplåningen får ske genom:

- upplåning i bank eller finansinstitut.
- utgivande av kortfristiga skuldebrev avsedda för den allmänna handeln eller ställda till viss juridisk person.
- lån på annat sätt eller från annan enligt kommunstyrelsens beslut.

Löptid och räntebindningstid för kortfristig upplåning skall bestämmas med hänsyn till gällande regler angående ränteriskbegränsning och aktuell likviditetsprognos. Överskottslikviditeten skall i första hand användas för att återbetala utestående krediter

5.3 Långfristig upplåning

Långfristig upplåning för kommunens eget behov varmed menas upplåning med en löptid längre än ett år, skall ske enligt denna policy. På delegation från kommunstyrelsen fattar ekonomen beslut, väljer finansieringsinstrument, långgivare samt när i tiden transaktionen skall genomföras.

Vid långfristig upplåning skall kommunens externa aktiviteter samordnas. Ekonomikontoret skall informeras om förestående behov i god tid. I samband med beslut om årsbudget fattar kommunfullmäktige beslut om storleken av kommunens långfristiga nyupplåning som skall gälla för budgetåret.

5.4 Finansiell leasing

Finansiell leasing jämställs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy.

6 DERIVATINSTRUMENT - FÖRSÄKRINGSINSTRUMENT

Ekonomikontoret får ingå sedvanliga, på de svenska och internationella finansmarknaderna förekommande avtal, i syfte att minska och/eller sprida de med placering/-upplåningen eventuellt förekommande riskerna.

Instrumenten får enbart användas för att skydda en reell underliggande placering/upplåning. Motparten skall vara godkänd enligt kommunstyrelsens beslut.

De stora ränte- och valutarörelserna på marknaden visar på nödvändigheten av att via derivatmarknaderna kunna hantera ränte- och valutarisken utan att det påverkar portföljens förfallostruktur. Derivathanteringen skall ske utifrån klart fastställda risklimiter. Kommunfullmäktige delegerar till kommunstyrelsen att besluta om dessa limiter. Risklimiterna skall fastställas utifrån kommunens totala räntekostnad, lånevolym.

Alla derivatkontrakt avseende ränte- och valutarisker inom kommunen med externa motparter skall upprättas av ekonomikontoret. Detta omfattar även alla lånekonstruktioner där någon typ av derivat ingår. Med derivatkontrakt avses alla typer av swappar, terminer och optioner.

7 Borgen och Garantier

Kommunal borgen beslutas av kommunfullmäktige eller på delegation av kommunstyrelsen. Borgen kan lämnas för lån till investeringar i byggnader, anläggningar, maskiner, transportmedel och inventarier mm.

När beslutet att medge kommunal borgen har vunnit laga kraft får underskrift av handlingar ske. Kommunal borgen tecknas enligt kommunstyrelsens reglemente och särskilda beslut om firmatecknare.

Kommunen har som borgensman intresse av att varje investering som finansierats med borgenslån är försäkrade. Därför ska alla borgensåtaganden för investeringsändamål villkoras med ett förbehåll om att låntagaren skall hålla investeringsobjektet försäkrat under hela den tid borgen skall gälla. Kommunen kan också vid önskemål om kommunal borgen ställa som villkor att andra typer av säkerheter skall lämnas till kommunen eller att kommunen genom avtal skaffar kontroll över gäldenärens övriga säkerheter (t.ex. pantbrev i egendomen).

8 STYRNING OCH RAPPORTERING

8.1 Styrning

För att fastställa likviditetsflödet inom kommunen skall kommunen upprätta detaljerade likviditetsbudgets.

8.2 Kontroll, rapportering och uppföljning

Kommunen skall ha rutiner som säkerställer god kontroll, rapportering, uppföljning och utvärdering. Det är därför av stor vikt att det finns en ändamålsenlig organisation, klara rutiner och ett fungerande kontrollsystem i form av en utvecklad ränteriskhantering, en uppföljning via benchmark och rapportkrav.

8.2.1 Kontroll

För att åstadkomma intern kontroll skall administrationen av löpande finansieringsavslut, handhavande av aktuell dokumentation – reverser, avtal, borgensförbindelser – bokföring av ingångna avtal, överföring av pengar mellan långgivare, kommunala företag, placeringsinstitut, banker och kommunen handhas av ekonomifunktionen. Vidare skall förutom behörig person som genomfört en affär ytterligare en person kontrollera att affären är i överensstämmelse med finanspolicyn och riktlinjedokumentet.

Vid finansiella transaktioner skall delegationer och attesträtter vara upprättade samt kontinuerligt vid behov uppdateras. Dessa delegationer skall registreras och arkiveras hos ekonomifunktionen. Delegationerna/fullmakterna skall distribueras till aktuella parter med behov av dessa. Samtliga finansiella transaktioner skall omedelbart bokföras. Ekonomifunktionen skall vid dessa affärer ansvara för att korrekta redovisningsunderlag upprättas samt att dessa transaktioner registreras.

Samtliga handlingar från affärsmotpart skall efter genomförd affär adresseras till ekonomifunktionen.

Ekonomifunktionen skall kontrollera att inregistrerade uppgifter i redovisningen samt finanssystemet överensstämmer med villkoren på erhållet underlag.

Ekonomifunktionen svarar också för betalning av räntor och förfallna skulder för kommunens lån, för underreverser för förmedlade lån och för all reversförvaring.

Ekonomifunktionen svarar också för att reverser och säkerheter återlämnas vid lösen av kommunens lån och utlämnade lån.

8.2.2 Rapportering

För att ge kommunens ledning kontinuerlig information som rör medelsförvaltningens utveckling, skall ett väl fungerande rapportsystem finnas. Uppföljningen av den finansiella verksamheten ska inordnas i den övriga ekonomiska uppföljningen i form av anslagsuppföljning, delårsrapporter och årsredovisning. Den regelbundna uppföljningen skall minst innehålla följande:

- Förändring av låneskuldens ingående komponenter.
- Förändring av kassalikviditeten.
- Betalningsflödesanalys.
- Andel rörlig ränta och ränterisk.
- Bindningstid och förfallostruktur.
- Likviditetsplanering.

Avvikelser från fastlagd policy skall snarast rapporteras. Ekonomikontorets och ekonomifunktionens verksamhet skall löpande granskas av externa revisorer. Rapporteringen skall minst innehålla de uppgifter som framgår av kommunstyrelsens riktlinjer.

8.2.3 Uppföljning

Uppföljning mot finanspolicy bör ske fortlöpande vid varje transaktion. Utvärdering mot benchmark bör ske och i den omfattning som finns nödvändigt och avrapporteras i den omfattning övrig rapportering sker.

9 KOMMUNSTYRELSENS KOMPLETTERANDE ANVISNINGAR

Kommunstyrelsen fastställer detaljerade anvisningar för den löpande verksamheten.

10 ÖVERGÅNGSREGLER

Samtliga tidigare antagna föreskrifter om medelsförvaltningen eller annat område som behandlas i denna policy upphävs.

Kommunfullmäktiges tidigare utfästelser rörande borgensåtagande, upplåning, utlåning eller motsvarande och som genom avtal gäller i förhållande till annan part, förändras ej så länge det tidigare åtagandet kvarstår.